

TREFFER

Januari 2016 / nummer 4 / jaargang 16

Handleiding bij: Diaconaat, wel-doen of niet-doen?

Aanwijzingen voor het gebruik

In deze Treffer denken we na over diaconaat in de kerk. Hoe maken we jongeren bewust van de diaconale taak van de kerk en henzelf als doopleden van de gemeente? Bijzondere Noden wil dat, na de verschijning van een Daniel in november 2015 en een Treffer over diaconaat, jongeren van de Gereformeerde Gemeenten op de hoogte zijn van hun persoonlijke betrokkenheid in diaconaat zodat ze zien welke taak ze daarin hebben.

Het is mooi om jongeren te laten zien dat de wereld waarin ze staan twee kanten heeft. De kant die ze kennen en ervaren en de kant waar ze weinig van meekrijgen. De kant van de consumptiemaatschappij en de kant van de maatschappij waarin enorme voedseltekorten zijn, een maatschappij waar geen of onvoldoende onderwijs is. Waar de gezondheidszorg een probleem is. Diaconaat lijkt altijd iets wat zich ver buiten onze grenzen afspeelt. Maar ook in Nederland is er nood en armoede. Mensen die niet in hun levensbehoefte kunnen voorzien.

Tevreden zijn met wat je hebt is in deze Treffer ook een thema, volgens het tiende gebod. Laten we kritisch naar onszelf kijken. Hoe gaan we om met alles wat we ontvangen? De Bijbel is er heel duidelijk in: "Wat hebt gij dat gij niet hebt ontvangen?" En: zien we onze naaste, zien we de nood die er is in bepaalde delen van de wereld, maar soms ook zo dichtbij?

Het doel van deze Treffer is:

- Jongeren leren dat diaconaat niet iets is, wat ver van hun bed is maar dat het een onderdeel is van de wereld en de kerk waarin ze staan.
- Jongeren leren dat het de taak van de kerk (en dus ook van de jongeren) is om voor de naaste te zorgen
- Jongeren worden bewust gemaakt van de wetten die God gaf in het Oude Testament en de lijnen die vanuit het OT getrokken worden naar het Nieuwe Testament, de vervulling in/door Christus, en het heden.
- Jongeren weten wat het basiswoord 'barmhartigheid' betekent en leren dat deze barmhartigheid niet een opwelling is van vriendelijkheid, maar gebaseerd is op een onderlinge relatie, waaraan rechten en plichten verbonden zijn.
- Jongeren leren dat de kerk dienend in deze wereld is.

Programmasuggesties:

Lezen: Mattheus 14 : 13 – 21

Centraal staat vers 17.

Het gebed is onmisbaar in het diaconaat. De Heere Jezus zegt het Zelf: 'Zonder Mij kunt gij niets doen.' De discipelen konden het ook niet. De Heere gaf ze de opdracht

verbindt jongeren

om de schare van eten te voorzien. Zij zagen dat echt niet zitten, en toch moesten ze het doen. Om ze de afhankelijkheid van Hem te leren

Mattheus 25 : 31 – 46

De Bijbelse opdracht van diaconaat heeft de Heere aan iedere christen gegeven. Het is een wezenlijk onderdeel van het leven. Wat is het geloof waard als er niet concreet uitvoering gegeven wordt aan de barmhartigheid die Hij Zelf geleerd heeft? In dit gedeelte laat Hij duidelijk zien hoe zwaar het Hem weegt. De zaken die Hij noemt die aan de Zijnen gedaan zijn, voelen alsof ze Hem gedaan zijn. Wat aan één van Zijn minste broeders is gedaan, is aan Hem gedaan. En heeft Hij ook bij het laatste Avondmaal niet laten zien door de voeten van de discipelen te wassen wat de juiste houding moet zijn.

Handelingen 6

In Handelingen 6 lezen we voor het eerst over diakenen. De apostelen hadden hun handen vol aan het verkondigen van het Evangelie. De gemeenten groeiden. Kinderen werden over het hoofd gezien. Ook de weduwen hadden gebrek aan eten. De verdeling van de goederen onder de armen gebeurde ook niet altijd op een eerlijke manier. Er worden kandidaten gesteld die 'goede getuigenis hebben, vol des Heiligen Geestes en der wijsheid'.

2 Korinthe 8 : 1 – 15

In dit gedeelte kunnen we o.a. lezen hoe de gemeente van Macedonië eigenlijk meer gaf aan de vervolgte gemeente in Jeruzalem dan ze kon missen. De mensen leefden in armoede, maar gaven boven vermogen!

Eventueel hier ook in betrekken:

Artikel 28 Nederlandse Geloofsbelijdenis en Zondag 12, vraag 32 en Zondag 42, vraag 111 en 112.

Overige suggesties/ teksten:

*En wat hebt gij, dat gij niet hebt ontvangen?
Geeft gij hun te eten*

*1 Korinthe 4:7
Markus 6:37/
Mattheus 14:16/Lukas 9:13*

*Wie is mijn naaste
Het is zaliger te geven dan te ontvangen*

*Lukas 10:29
Handelingen 20:35*

Weduwe met 2 kleine penningen

Markus 12:42

Barmhartige Samaritaan

Lukas 10:33

Ruth, aren rapen

Ruth 2:15

Wezen en weduwen bezoeken in hun verdrukking

Jakobus 1:27

*Voor zoveel gij dit een van deze Mijn minste broeders
gedaan hebt, zo hebt gij dat Mij gedaan*

Mattheus 25:40

God lief te hebben boven alles en je naaste als jezelf

Mattheus 22:37-40

Ik heb God lief; en haat zijn broeder...

1 Johannes 4:20

En hetzij dat een lid lijdt, zo lijden al de leden mede; 1 Korinthe 12:26

Want hij zal de nooddriftige redden...

Psalm 72:10

... die, riep, en den wees, die geen helper had

Job 29:12

... en doe den verdrukte en nooddriftige recht

Spreuken 31:9

... en steekt haar handen uit tot den nooddriftige

Spreuken 31:19

... tot een rantsoen voor velen

Markus 10:45

Voetwassing

Johannes 13:1

Inleiding bij gelezen Bijbelgedeelte:

Help! Help! Je kijkt om je heen waar het hulpgeroep vandaan komt. Dan zie je het. In het water ligt een man, hij kan nog net zijn hoofd boven water houden. Weer roept hij: Help! Je kijkt om je heen, nee niemand te zien. Je zoekt verder. Is er een reddingsboei in de buurt? Hè nee, ook al niet. Wat nu? Af en toe verdwijnt de man al onder water. Nee, deze keer kun je het niet afschuiven op een ander, en nee, er zijn ook geen hulpmiddelen. Tijd om na te denken is er niet meer. Snel je schoenen en je jas uit en dan spring je in het water. Net op tijd kun je het hoofd van de man boven water houden. Je zwemt moeizaam naar de kant. Het is een hele klus, het vraagt alle krachten van je. Gelukkig ben je er bijna. Als je bij de kant bent aangekomen staan er mensen die jullie uit het water halen. Uitgeput zak je op de kant neer. Maar voldaan kijk je opzij. Het is gelukt.

Je begrijpt dat bovenstaand een extreem voorbeeld is. Maar het laat wel zien dat je om je heen moet kijken waar je hulp nodig is. En die hulp afschuiven op anderen is ook niet mogelijk. Jij wordt geroepen om hen te helpen die geen helper hebben!

Vragen om bij de inleiding te bespreken:

- Welk werk vinden jullie het meest belangrijk?
- Zou jij later een beroep willen hebben waarbij je de zwakken in de maatschappij kunt helpen?

Zingen: Psalm 17 : 7 en 8
Psalm 33: 7, 8, 10 en 11
Psalm 73 : 13 en 14
Psalm 79 : 6 en 7
Psalm 86 : 6 en 8
Psalm 113 : 4
Psalm 146: 5, 6, 7, 8 (!)

Wat is het belang van diaconaat en diaconaal bewustzijn?

De voorschriften en leefregels die God aan Zijn volk gaf en die in het Oude Testament tot ons komen, worden gekenmerkt door de begrippen barmhartigheid en gerechtigheid. Gods liefde voor mensen krijgt daarin gestalte. Het Nieuwe Testament trekt deze lijnen vanuit het Oude Testament door. In Christus worden deze kernbegrippen vervuld. Zij vinden in Hem hun bron en doel. Het diaconaat in de gemeente krijgt gestalte in het leven van de leden van de gemeente. Zij worden opgewekt tot onderling dienstbetoon, tot voorbeden en tot de dienst van barmhartigheid en gerechtigheid in de wereld, als ook in de arbeid die door en onder leiding van de diakenen wordt verricht. Het diaconaat kan kernachtig worden samengevat in drie begrippen: Barmhartigheid, gerechtigheid en dienstbetoon.

Barmhartigheid

Barmhartigheid kunnen we het basiswoord noemen voor het hele diaconaat. Het grondwoord voor barmhartigheid is in het oude testament *chèsèd*, wat kan worden vertaald met goedheid, trouw, barmhartigheid, weldadigheid, loyaliteit, genade. Deze barmhartigheid is niet maar een opwelling van vriendelijkheid, maar is gebaseerd op een onderlinge relatie, waaraan rechten en plichten verbonden zijn. De barmhartigheid van God komt op uit het verbond dat Hij met Israël gesloten heeft: '....Gij zult dan weten, dat de HEERE uw God, die God is, die getrouwe God, welke het verbond en de weldadigheid houdt dien, die Hem liefhebben en Zijn geboden houden, tot in duizend geslachten; (Deut. 7 : 9). Bij barmhartigheid gaat het er niet allereerst om wat we voor de ander voelen, maar om wat we voor de ander doen, heel concreet.

In het Nieuwe Testament is barmhartigheid vooral de vertaling van het Griekse woord 'eleos'. Daarbij gaat het allereerst om de barmhartigheid van God, die aan het licht komt in de gave van zijn Zoon Jezus Christus. Christenen mogen leven van Gods barmhartigheid. Het woord 'eleos' kan ook

verbindt jongeren

worden vertaald met 'ontferming'. Net als in het Oude Testament gaat het bij ontferming om daadwerkelijke hulp. Als Bartimeüs tot Jezus roept: 'Ontferm U over mij', dan vraagt hij concreet om weer ziende te mogen worden (Mark. 10:47,51). De dienst der barmhartigheid heeft een eigen plaats in de christelijke gemeente. Zij hoort bij de gaven, die door Christus aan zijn gemeente worden geschonken. 'Hebben nu verscheidene gaven, naar de genade, die ons gegeven is..., die barmhartigheid doet, in blijmoedigheid' (Rom. 12: 6,8). 'Zalig zijn de barmhartigen, want hun zal barmhartigheid geschieden' (Matth. 5:7).

Gerechtigheid

In de bezinning op de diaconale verantwoordelijkheid krijgt het Bijbelse begrip 'gerechtigheid' steeds meer aandacht. Daarbij wordt onderstreept, dat diaconaat niet kan volstaan met het betonen van 'barmhartigheid', door de menselijke nood in zijn gevolgen te verzachten. We zijn evenzeer geroepen tot het oefenen van gerechtigheid, door de oorzaken van de nood aan te pakken.

Gods gerechtigheid

In de Bijbel heeft gerechtigheid te maken met het verbond dat God met het volk Israël gesloten heeft. Gerechtigheid is in de eerste plaats een eigenschap van God. Wat God beloofd heeft in zijn verbond, doet Hij. Gods gerechtigheid is de garantie van het verbond. Israël kan op Hem aan. Op veel plaatsen in de Bijbel lezen we dat de gelovigen, die geen helper hebben een beroep doen op Gods reddende gerechtigheid, die bevrijdt en verlost.

Sociale gerechtigheid

Een verbond heeft twee partijen. Aan de andere kant vraagt God aan Zijn volk een leven, dat vol is van gerechtigheid, een leven naar zijn geboden. Daarom heeft God aan Israël zijn wetten gegeven. Wetten die het hele leven omvatten: de relatie met God en de relatie met de medemens, het land en het vee. Eén aspect van dit recht is de sociale wetgeving, de zorg voor de dagloners en personeel, armen en vreemdelingen, wezen en weduwen. Het verbod ziet dus ook op de intermenselijke relaties.

Messiaanse gerechtigheid

In Christus is Gods reddende en straffende gerechtigheid ten volle openbaar geworden. 'Want Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardig Gods in Hem' (2 Kor. 5: 21). De gelovigen mogen delen in Christus' gerechtigheid. In hem zijn ze rechtvaardig voor God. Maar deze Messiaanse gerechtigheid zal ook gevolgen hebben voor de schepping en de samenleving.

Dienstknechten der gerechtigheid

Vanuit de verlossing door Christus maakt God ons tot 'dienstknechten der gerechtigheid' (Rom.6). God roept de gelovigen op 'hun leden Gode tot wapens der gerechtigheid' te stellen, om zo de gerechtigheid van God zichtbaar te maken in de wereld. Ook in het Nieuwe Testament lezen we van sociale gerechtigheid. Jakobus veroordeelt de onbarmhartige rijken, die het loon van arbeiders niet uitbetalen en de rechtvaardigen doden (Jak. 5: 1-6).

Dienstbetoon

Diakonia (dienstbetoon) is het zich ten volle inzetten om de ander te behouden, als het moet ten koste van het eigen leven (zie Joh. 12: 24-26). In het evangelie van Markus horen we waar de dienst van Jezus in bestaat: in het offer van Zijn leven. 'Want ook de Zoon des mensen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen' (Mar.10 : 45).

Het Bijbelse woord 'diakonia' is een breed begrip, wat ook de volgende zaken heeft die wij tot diaconaat rekenen.

- Het dienen aan de tafel (Hand 6:2);
- Hulp aan een gevangene (Fil. vs. 13);

- De collecte ten behoeve van de gemeente in Jeruzalem, waar men honger lijdt (Hand. 11:29, 12:25; Rom. 15:25, 2 Kor. 8:19 e.v.);
- Het onderling dienstbetoon in de christelijke gemeente (Op. 2:19);
- Het Bijbelse dienen bestrijkt echter een veel breder terrein. Niet alleen het zich inzetten met de daad (1 Petr. 4:11), ook de verkondiging heet diakonia;
- De dienst des Woords (Hand 6:4);
- De bediening der verzoening (2 Kor. 5:18);

Zelfs in het begrip diakonia zijn Woord en daad niet te scheiden!

Liefdedienst

Het is niet mogelijk de diakonia af te grenzen van andere kerkelijke arbeid. Het dienstbetoon ontspringt immers aan dezelfde bron: de liefde van Christus waarin Hij redding zoekt van alles wat verloren is. In het dienen gaat het om de liefde, die door ons en vanuit Christus aan de gemeente en in de wereld wordt bewezen

Praktijk

Hoe is het bovenstaande nu in de praktijk toe te passen? Vaak weten we vanuit de Bijbel het prachtig te verwoorden en zien we vooral het probleem bij een ander liggen, maar slaan we ons zelf over. De discipelen waren daarin geen vreemde mensen toen ze bij elkaar de voeten niet wilden wassen. Want hoewel de Heere daarin laat zien dat Hij niet gekomen is om gediend te worden, maar om te dienen, zegt de houding van de discipelen ons ook wel wat. Niemand is bereid om klaar te staan voor de ander als er geen genade voor gegeven wordt. In het kader van dit project proberen we de jongeren die houding mee te geven. De kerk is dienend in de wereld. Ook de jongeren (en ouderen) zijn als leden van een dienende kerk dienstknachten.

Boodschap

Diaconaat is niet iets wat alleen op zondag door diakenen gedaan wordt in de kerk. Iedereen die lid is van de kerk heeft een ambt. Het ambt aller gelovigen. (Artikel 28 Nederlandse Geloofsbelijdenis en zondag 12 vraag 32 en zondag 42 vraag 111 hier ook in betrekken). Vanuit dat ambt ligt de verantwoordelijkheid bij alle leden van de kerk om dat goed uit te voeren. De verschillende gaven die iedereen ontvangen heeft mogen ook bij diaconaat niet in de grond verborgen worden maar mogen en moeten ingezet worden om onder biddend opzien tot de Heere een waar Christen te kunnen zijn. Dit kan niet anders dan onder biddend opzien: Heere, wijst U mij de weg die ik moet gaan. We zijn geroepen om recht te doen aan iedereen. Wat doen wij?

Diaconaat door de eeuwen heen.

Diaconie is afgeleid van het Griekse woord diakonia. Het betekent dienen. Al vanaf het allereerste begin heeft de kerk dit als één van haar belangrijkste taken gezien. Het dienen van je naaste. Kerkmensen geven, door dienstbaar te zijn aan mensen en samenleving, concreet gestalte aan de Bijbelse boodschap.

In de troonrede van 17 september 2013 werd gesteld dat de klassieke verzorgingsstaat langzaam veranderd in een participatiesamenleving. "Wanneer mensen zelf vorm geven aan hun toekomst, voegen ze niet alleen waarde toe aan hun eigen leven, maar ook aan de samenleving als geheel". In november 2013 werd het woord participatiesamenleving zelfs verkozen tot woord van het jaar. Al eeuwen lang is er de dienst der barmhartigheid vanuit de kerk. Men ondersteunt mensen in financiële en psychische nood, mensen zonder dak boven hun hoofd, mensen die vereenzamen, mensen die een ziekte hebben, vreemdelingen en gevangenen. De taak van de kerk is door het sociale stelsel in Nederland voor een groot deel overgenomen door de overheid, al zie je hierboven hoe dat weer teruggelegd wordt bij de mensen.

Het is geen eenvoudige taak om te dienen. Alle vooroordelen die je hebt moeten aan de kant gezet worden. Je moet zelfs jezelf wegcijferen, want dienen is de minste willen zijn.

Diaconaat in het OT

Het grondwoord voor barmhartigheid is chèsèd. Dit kan vertaald worden met goedheid, trouw, barmhartigheid, weldadigheid, genade. Het is niet zomaar een opwelling van vriendelijkheid maar het is gebaseerd op en relatie waaraan rechten en plichten verbonden zijn. De barmhartigheid van God komt op uit het verbond wat God met Zijn volk gesloten heeft. Je leest dit in Deuteronomium 7:9 (tekst invoegen) het gaat er dan bij barmhartigheid niet om wat we voor de ander voelen, maar om wat we voor de ander doen.

In het Oude Testament komt diaconie al voor. Hier heeft het de betekenis van barmhartigheid en gerechtigheid. De nadruk ligt dan op Gods barmhartigheid en Zijn gerechtigheid.

Diaconaat in het NT

In Handelingen 6 lezen we voor het eerst over diakenen. De apostelen hadden hun handen vol aan het verkondigen van het Evangelie. De gemeenten groeiden. Kinderen werden over het hoofd gezien. Ook de weduwen hadden gebrek aan eten. De verdeling van de goederen onder de armen gebeurde ook niet altijd op een eerlijke manier. Er worden kandidaten gesteld die goede getuigenis hebben, vol des Heiligen Geestes en der wijsheid. (Handelingen 6:3) In 2 Korinthe 8:1-4 kun je lezen hoe de gemeente eigenlijk meer gaf dan ze konden missen. Ze leefden in armoede en gaven boven vermogen.

Diaconaat onmisbaar in het leven van een christen.

De Bijbelse opdracht van diaconaat heeft de Heere aan iedere christen gegeven. Het is een wezenlijk onderdeel van het leven. Wat is het geloof waard als er niet concreet uitvoering gegeven wordt aan de barmhartigheid die Hij Zelf geleerd heeft? In Mattheus 25:35-40. In dit gedeelte laat Hij duidelijk zien hoe zwaar het Hem weegt. De zaken die Hij noemt die aan de Zijnen gedaan zijn, voelen alsof ze Hem gedaan zijn. Wat aan één van Zijn minste broeders is gedaan, is aan Hem gedaan. En heeft Hij ook bij het laatste Avondmaal niet laten zien door de voeten van de discipelen te wassen wat de juiste houding moet zijn.

Jongeren onmisbaar in de uitvoering van diaconaat.

Jongeren zijn een onderdeel van de kerkelijke gemeente. Diaconaat is echt niet iets wat alleen mensen van boven de 30 of 40 jaar moeten doen. Dat zie je in de Bijbel ook niet terug. Denk maar aan de discipelen die tussen de 15 en de 20 jaar waren. Er is op diaconaal gebied van alles te doen. Jongeren kunnen hier een belangrijke plek innemen. Ze zien vaak heel concreet de problemen die er kunnen zijn. Is er een ramp gebeurd? De jongeren staan klaar om geld in te zamelen. Maar dat is niet de enige taak op diaconaal gebied. Ook het bezoeken van ouderen in de kerk kan door een JV heel goed gedaan worden. Misschien is er een gevangenis in de buurt. Ook daar is veel werk te doen. De gedetineerden die er zitten zijn vaak heel eenzaam. Wat mooi als er afspraken met de gevangenis gemaakt kunnen worden om ze op te zoeken. Spannend? Zeker! Moeilijk? Natuurlijk! Onmogelijk? Nee, dat niet. Bij God zijn alle dingen mogelijk. Daarom is het gebed ook zo onmisbaar in het diaconaat. Hij zegt het zelf: Zonder Mij kunt gij niets doen. De discipelen konden het ook niet. De Heere gaf ze de opdracht om de schare van eten te voorzien. Zij zagen dat echt niet zitten, en toch moesten ze het doen. Om ze de afhankelijkheid van Hem te leren (Mattheus 14:13-21)

Toelichting op vragen en opdrachten

Blz. 3 – Zorgen voor je naaste

Vraag 1 en 2 en stelling:

Door deze vragen proberen we jongeren bewust te maken van materialisme en het vastzitten aan alle aardse goederen. Daardoor vergeten we gemakkelijk om te geven aan de naaste in nood. Gebruik de vragen en de stellingen om hierover een gesprek op gang te brengen.

Blz. 4 en 5 – Schatten verzamelen voor jezelf en je naaste

Vraag 1

Motten, roest en dieven die stelen.

Vraag 2

Alles wat we hebben, is gekregen. We zijn rentmeesters over datgene wat God ons geeft.

Hoe gaan de jongeren hier mee om? Hoe zijn ze aan hun bezittingen gekomen?

(Fairtrade kan hierbij evt. een onderwerp zijn, bijv. de misstanden in kledingfabrieken; in hoeverre moeten jongeren hier rekening mee houden bij aanschaf van kleding?)

In onze welvaartsmaatschappij lijkt het alsof we zelf bepalen wat ons bezit is. Ook de vluchtigheid van trends via media in mode en inrichting/ accessoires maakt dat bezit soms heel erg tijdelijk is voor jongeren en doet het besef van rentmeesterschap vervagen. Het is een spanningsveld van zuinig zijn op.../ opgaan in...

In vers 24 wordt dit treffend onder woorden gebracht.

Vraag 3

De schatten van het hemelse koninkrijk worden gekregen door biddend Bijbellezen, naar de kerk gaan en persoonlijk gebed tot God met het belijden van onze zonden. Hij laat geen bidder staan!

Vraag 4

De hemelse schatten zijn eeuwig, ze zullen ons hart vervullen en onze honger en dorst naar aardse, tijdelijke en vergankelijke, zaken lessen. Zonder deze schatten blijft ons hart onrustig en wil het altijd meer en beter wat aardse zaken betreft.

Vraag 5

De genade van de Heere Jezus.

Hierbij kan ook genoemd worden: persoonlijk geloof in vergeving van zonden, vrede met God, liefde tot God en de naaste.

Stelling

Dat kan zeker wel, want voor rijk en arm is hetzelfde nodig: het bloed van Jezus Christus dat ons reinigt van alle zonden en Zijn genade waarvoor een zondaar gaat buigen en dit persoonlijk mag aanvaarden. In beide gevallen is er wat voor te zeggen dat je druk kunt zijn met verzamelen van aardse schatten. Iemand die arm is zal sneller de hulp van God ervaren in moeilijke omstandigheden, maar dat kan ook een algemeen besef van Gods goedheid zijn; net zoals iemand die rijk is hartelijk kan genieten van al het goede dat God geeft.

Vraag 6

Hij ontfermt zich over iemand die eigenlijk een vijand is.

Vraag 7

Hij werd innerlijk met ontferming bewogen, 'deed barmhartigheid (chèsed)' aan de gewonde man.

Vraag 8

God eist in Zijn wet dat wij onze naaste liefhebben als onszelf. Dat zijn alle mensen die God op onze weg plaatst. Daar hoort ook je vijand bij! Je moet niet vragen wie je naaste is, maar voor wie jij de naaste kan zijn.

Vraag 9

Een drukfout, het gaat hier om **zes** dingen die je kunt doen.

De naaste in nood eten geven, drinken geven, onderdak bieden, kleding geven, zieken bezoeken, gevangenen bezoeken.

Vraag 10

Zomaar wat voorbeelden:

- Helpen bij een organisatie die eten aan arme mensen geeft
- Kleding inzamelen en schenken aan daklozenorganisaties
- Op bezoek gaan bij zieke of oudere mensen uit of buiten de gemeente (in ziekenhuis of zorgcentrum)
- Soep maken en uitdelen aan daklozen (stations e.d.)
- Kaartjes maken en schrijven naar gevangenen
- Maaltijd organiseren voor ouderen uit de gemeente

Vraag 11

Dit kan gevraagd worden aan iemand uit de kerkenraad of van de diaconie.

Deze vraag is in Treffer opgenomen om ter plekke met de jongeren een vervolgactie op te starten w.b. omzien naar de naaste in de gemeente. Het is geweldig om bijv. iets te organiseren voor de ouderen/ eenzamen uit de gemeente of ze te bezoeken!

Stelling

Het is inderdaad goed èn waar om de jongeren mee te geven dat hulp verlenen niet grenzeloos is en dat er zeker ook (gevaarlijke) valkuilen aan vast zitten, zoals uitbuiting en grensoverschrijdend claimen van hulpbehoevenden. Er zijn persoonlijke grenzen. Het kan zijn dat situaties boven je macht uitgroeien. Daarom is het goed de jongeren voor te houden dat er altijd mensen of instanties (kerkenraad, stichtingen) zijn die kunnen helpen/advies kunnen geven bij het hulpverlenen of die het zelfs kunnen overnemen.

Tegelijk mag deze stelling geen excuus zijn om dan maar niks te doen voor de naaste! De bereidheid om te helpen in situaties waarin we kunnen helpen moet er zeker zijn.

Blz. 6 en 7 – Diaconie in het Oude Testament

De barmhartigheid van God komt op uit het verbond dat Hij met Israël gesloten heeft in het OT (basiswoord Chèsed); in het NT (basiswoord Eleos, ontferming) gaat het allereerst om de barmhartigheid van God, die aan het licht komt in de gave van zijn Zoon Jezus Christus. Christenen mogen leven van Gods barmhartigheid.

Vraag 1

Van de oogst en de wijnoogst de overgebleven/ gevallen resten overlaten aan de armen en vreemdelingen.

Ook de arme naaste goed verzorgen en ruimschoots voorzien in zijn behoeften en tekorten.

Vraag 2

De Heere doet recht aan de verdrukte, geeft de hongerige brood en maakt gevangenen los. In de Bijbel met uitleg staat bij dit vers: De Heere is de Advocaat van de hulpeloze, de Verzorger van de arme en de Bevrijder van de gevangene.

Vraag 3

Het tweede gebod: En doe barmhartigheid...

Psalm 103: Barmhartig is de Heer' en zeer genadig...

Spreekwoorden 28: Wie zijn zonden bedekt en laat, zal barmhartigheid verkrijgen

Vraag 4

God bewijst barmhartigheid aan mensen zoals bijv. Job en David.

Het meest duidelijke voorbeeld is dat van Boaz; hij bewijst barmhartigheid aan Ruth in zijn zorg voor haar en Naomi.

Daarnaast Jozef die zorgt voor zijn vader en broers in Egypte in tijden van hongersnood, Esther draagt met Mordechai zorg voor het Joodse volk dat anders zou zijn omgekomen.

Vraag 5

Door voor je naaste in nood te zorgen: bijvoorbeeld luisteren naar het verhaal van en tijd nemen voor een vriend of vriendin die het moeilijk heeft, of je broer of zus die in de problemen zit, iemand die het financieel niet breed heeft iets geven, iets leuks kopen voor iemand die vol zorgen zit of iemand wijzen op een hulpinstantie.

Vraag 6

Zoals het omschreven is: ons geld mogen we geven aan de dienst van de Heere en aan onze naaste in nood via de diaconie, als dank en offer voor de overvloed die wij van Hem krijgen.

Blz. 8 en 9 – Diaconie in het Nieuwe Testament

Vraag 1

Dat de Heilige Geest is uitgestort op de discipelen/ apostelen en dat de eerste mensen uit de heidenen tot God werden bekeerd als vrucht op het lijden en sterven van de Heere Jezus en de prediking van de apostelen.

Vraag 2

Voor het Pinksterfeest werd het evangelie nog niet aan de heidenen verkondigd. Daarna werd het gepredikt aan Joden en heidenen en ontstonden de eerste christelijke gemeenten.

Vraag 3

Dit is een persoonlijke vraag. Jongeren kunnen bewust worden gemaakt van het feit dat niet alles wat ze verdienen ook voor henzelf te besteden is.

Suggestie die meest tot de verbeelding spreekt is weggeven van je eerst verdiende maandsalaris aan een goed doel of aan de diaconie. Of (een deel van) je verjaardagsgeld, zakgeld...

Vraag 4

Onbesproken van gedrag en door de Heilige Geest geschikt/ bekwaam gemaakt om het diaconale werk te doen.

Vraag 5

Vers 5: Stefanus, Filippus, Prochorus, Nikanor, Timon, Parmenas en Nikolaus.

Vraag 6

Diakenen moeten aan bepaalde voorwaarden voldoen. Ze moeten achtenswaardig en eerlijk zijn. Ze mogen niet verslaafd zijn aan drank en mogen ook niet op geld uit zijn. Het geheim van het geloof moeten ze vasthouden door een goed geweten. Ook moeten ze een goede kennis van het Evangelie hebben; dat moet ook zichtbaar zijn in hun leven.

Vraag 7

1. Aalmoezen (giften) en goederen, die de arme mensen worden gegeven, verzamelen en bewaren en er voor zorgen dat voor de hulp van arme mensen veel goede middelen gevonden worden.

2. Daarnaast het uitdelen; met gaven van onderscheid en voorzichtigheid, blijmoedigheid, eenvoudigheid en bewogen hart de armen en ellendigen helpen en in hun behoeften voorzien; daarbij ook vertroostend spreken uit Gods woord.

Vraag 8

Dit kost zelfverloochening en opoffering van je tijd, energie en bezittingen.

Vraag 9

Ten diepste gaat het erom dat we beseffen dat alles wat we hebben, een geschenk van God is. We geven het eigenlijk aan Hem terug als we oog en zorg hebben voor onze naaste en uitdelen van onze bezittingen!

Vraag 10

Zie vraag 9, blz. 5.

Vraag 11

Weldadigheid en mededeelzaamheid zijn offers waarin God een welbehagen heeft.

Vraag 12

De Heere heeft Zijn hemelse rijkdom verlaten om Zijn leven te geven voor Zijn kinderen en hen zo de hemelse schatten te kunnen geven. Wat kunnen kinderen van de Heere hier dankbaar voor zijn. Zo kunnen ze toch, symbolisch, op dat moment hun dankbaarheid tonen door van hun geld, ook Gods gave, aan Zijn dienst en daarmee aan Hemzelf te geven.

Blz. 10 en 11 – Diaconie... iets voor jou?!

Bij deze pagina zijn geen vragen. Laat deze pagina meer leven door een diaken uit te nodigen om zelf te vertellen over het ambt van diaken, roeping, bevestiging en de taken van een diaken.

Achterkant:

Kies met de jongeren samen een project van de achterkant of van de website van Bijzondere noden. Er kan een streefbedrag worden vastgesteld.

Ook is het heel erg waardevol om een diaken of iemand van Bijzondere Noden uit te nodigen om meer informatie te geven en aan de hand daarvan een project te kiezen als JV.

Leestips:

Website Bijzondere Noden: www.bijzonderenoden.nl

Werkvormen

Nodig een diaken uit

Het werk van een diaken kan het beste verteld worden door iemand die ook weet wat het ambt inhoudt. Nodig een diaken uit de gemeente uit, die het leuk vindt om aan jongeren te vertellen over de taken van een diaken. Let er op dat het geen 'droog' verhaal wordt, maar probeer een interactie met de jongeren op gang te brengen.

Nodig Bijzondere Noden uit

Bijzondere Noden heeft een aantal voorlichters die scholen, verenigingen en gemeenten willen bezoeken om te vertellen over hun werk. www.bijzonderenoden.nl

TIP: Op onze website www.jbgg.nl zijn alle jaargangen van Daniël en al ons werkmateriaal te raadplegen.

Achtergrondinformatie

Over het diaconaat zijn diverse artikelen geschreven. Hieronder is een selectie van deze artikelen opgenomen. Deze komen van de website www.deputaatschapdmz.nl

Wat zegt de Bijbel over het diaconaat?

De Nederlandse woorden diaconaat, diaconie en diaken zijn afgeleid van het Griekse stamwoord 'diakoneoo' dat 'dienen' of 'dienst bewijzen' betekent. Het woord 'diakonia' betekent dienst, dienstbetoon of bediening en een 'diakonos' is een dienaar. Zo worden de woorden ook op bijna alle vindplaatsen in het Nieuwe Testament vertaald. Uitsluitend in de teksten waar het duidelijk gaat over een ambtsdrager, iemand die in Christus' gemeente een ambt bekleedt (Filippenzen 1: 1 en 1 Timotheüs 3: 8 en 12), heeft de Statenvertaling het woord 'diaken' gebruikt.

Onder diaconaat verstaan wij dus dienst, namelijk de dienst der christelijke barmhartigheid, het vanuit de christelijke gemeente zorgend en dienend bezig zijn en omgaan met diegenen, die hulp behoeven, als een opdracht van Godswege.

Diaconaat in het Oude Testament

In het Oude Testament lezen we nog niet over het diakenambt. Wel lezen we over dienen. We lezen hoe het volk Israël, Gods verbondsvolk, geroepen is om de Heere en de naaste te dienen. Vooral in het boek Deuteronomium roept de Heere Zijn volk met wetten op om hen die niet voor zich zelf kunnen zorgen, niet in de verdrukking te laten komen (Deuteronomium 15). Opvallend hierbij is dat deze (diaconale) zorg in Israël een zaak van het hele volk is; er is geen priester of leviet die de armenzorg regelt. Zodra het volk niet doet wat het bevolen wordt, laat de HEERE klachten horen over onrecht en geweld dat armen, zwakken en weerlozen wordt aangedaan. Met name in de Psalmen en bij de profeten vinden we vele voorbeelden van Gods ongenoegen over deze zaken. Zie bijvoorbeeld de Psalmen 10, 73 en 82, Amos 3: 10, Jesaja 1: 10-17, Jesaja 58: 1-12, Jeremia 2: 34, Jeremia 5: 27-29, Jeremia 7: 1-11, Ezechiël 16: 49, Jeremia 22: 7, 12, 29 en Maleachi 3: 5.

Diaconaat in het Nieuwe Testament

Ook in het Nieuwe Testament wordt gesproken over de gemeente die dient te zorgen voor de armen. In het Nieuwe Testament wordt duidelijk invulling en vorm gegeven aan de 'diakonia'. In de teksten Romeinen 15: 25 en 31 en op diverse plaatsen in 2 Korinthe 8 en 9 betreft het woord 'diakonia' de inzamelingsactie voor de gemeente te Jeruzalem. De apostel Paulus doet een beroep op de Korinthiërs voor diaconale hulp. In Hebrëeën 6: 10 bedoelt de apostel met 'de heiligen dienen' duidelijk méér dan financiële steun alleen; en in Openbaring 2: 19 is 'dienst' vooral geweest het verlenen van gastvrijheid, wat belangrijk was in het leven van de jonge christelijke gemeente (men stelde zijn huis vrij open, met name voor vervolgte geloofsgenoten).

Reeds direct na de uitstorting van de Heilige Geest blijkt dat de jonge christelijke gemeente het als haar plicht ziet om voor de naaste te zorgen (Handelingen 2: 45). Toen door de groei van de gemeente de taak van de apostelen te zwaar werd, is het diakenambt ingesteld (Handelingen 6: 1-7). Maar het moet opvallen dat ook nadat het ambt van diaken is ingesteld, het nog steeds de gemeente is, die wordt aangesproken op haar plicht om voor de armen te zorgen (1 Johannes 3: 17, Romeinen 2: 20). Dit betekent dat de diakenen niet de taak van de gemeente overnemen, maar dat het diakenambt is ingesteld om de taak van de gemeente goed te laten functioneren. De diaken zal daarom dikwijls

eerder coördinerend en stimulerend dan uitvoerend bezig zijn. De 'bemoeienis' van de diaken is ambtelijk, d.w.z. in opdracht van en met gezag van Christus, maar 'ziende op de gemeente'.

De diaken en het diaconaat in de gemeente

Het diakenambt is ingesteld om de dienst der barmhartigheid in de gemeente goed te laten functioneren. Wat betekent dit in de praktijk?

Het formulier tot bevestiging van ouderlingen en diakenen onderscheidt in het ambt van de diakenen twee aspecten: ten eerste de inzameling en de bewaring van de gegeven aalmoezen en goederen en het vlijtig helpen toezien dat vele goede middelen gevonden mogen worden, en ten tweede de uitdeling met onderscheidingsgave en voorzichtigheid enz. Dat betekent allereerst dat zij tijdens de eredienst inzameling van gaven houden; de diaconale collecte is deel van de eredienst (zie 1 Korinthe 16: 2 en H.C. zondag 38). Maar daarmee houdt het niet op. Er is ook het beheer en het uitdelen van de gaven.

De taak van de diakenen reikt veel verder dan alleen financiële aangelegenheden, hoewel die uiteraard een belangrijk deel van het werk uitmaken. 'Vele goede middelen' betekent dat hun werk de hele dienst der barmhartigheid betreft. Het is de taak van de diakenen om de gemeenteleden op te wekken zich in te zetten voor hun naaste in de gemeente en daarbuiten op meer manieren dan alleen via het geven van geld. De diakenen initiëren, stimuleren en coördineren allerlei vormen van hulpbetoon in de gemeente. Zij onderstrepen de Bijbelse plicht tot het elkander liefhebben en het dragen van elkaars lasten. In een christelijke gemeente behoort het zo te zijn dat men aandacht heeft voor elkaar, dat men meeleeft met mensen die zorgen hebben en dat men onderlinge praktische hulp biedt waar dat nodig en mogelijk is.

Als diakenen nood in de gemeente tegenkomen, kunnen zij niet persoonlijk al deze nood oplossen, maar dat is ook niet nodig. Voor het helpen in de gemeente mogen en moeten zij ook een beroep kunnen doen op familie, burens en andere gemeenteleden. Zo kunnen zij bijvoorbeeld een beroep doen op vrouwen uit de gemeente om eenzamen te bezoeken, kleine werkzaamheden te verrichten zoals boodschappen doen, een brief posten e.d. Voor een gemeentelid met financiële problemen kan (met toestemming van het lid) hulp gevraagd worden aan een gemeentelid dat deskundig is op dit gebied voor bijvoorbeeld het invullen van formulieren.

De diakenen blijven er echter verantwoordelijk voor dát er geholpen wordt en hebben de ambtelijke taak om de hulpverlening, zoals die naar de normen van Gods Woord geboden moet worden, te initiëren en datgene wat er gebeurt te stimuleren en te coördineren. De diakenen blijven (eventueel op afstand) volgen wat er gebeurt en laten zich door degene(n) die aan de hulpverlening uitvoering geven, op de hoogte houden, bijvoorbeeld via rapportage.

En dit geldt niet alleen die hulpverlening die op verzoek van diakenen tot stand komt. Soms functioneren er in de gemeente reeds spontaan georganiseerde vormen van naasten hulp. Hiervoor geldt hetzelfde. Laat ook die vormen van hulpverlening altijd onder toezicht of met medebetrokkenheid van de kerkenraad (diaconie) plaatsvinden en vraag vertegenwoordigers periodiek aan de kerkenraad of diaconie te rapporteren. Hierdoor zullen goedbedoelde activiteiten minder snel een andere richting opgaan of een andere inhoud krijgen als bedoeld en zullen de vrijwillige werkers zich meer gewaardeerd voelen door de kerkenraad. Spreek als diaconie met de groepen vrijwilligers door hen uit te nodigen op een vergadering van de diaconie of op een kerkenraadvergadering of bezoek met enkele broeders een vergadering van de commissie of groep. Laat dit niet door één diaken doen, dan kan het beeld ontstaan 'dat de kerkenraad niet naar hen

omziet'. Wanneer het steeds dezelfde diaken is, die langs komt, dreigt het gevaar, dat die persoon op den duur niet meer als vertegenwoordiger van de kerkenraad, maar als medecommissielid gezien wordt.

Het ambt van de diaken in deze tijd

In de twintigste eeuw heeft de overheid de armenzorg helemaal naar zich toe getrokken. Dat heeft er toe geleid dat de armenzorg, voor wat het financiële aspect betreft, voor de diaconieën voor een groot deel is weggefallen. Dit mag echter de christelijke kerk niet verleiden tot de gedachte dat het diakenambt daardoor overbodig is geworden. Integendeel, de invulling van het ambt moge anders zijn geworden, maar de Bijbelse opdracht tot dienst der barmhartigheid geldt onveranderd.

De taak van het diaconaat is, althans wat betreft de diaconale hulp binnen onze landsgrenzen, meer aan de immateriële kant van de zaak komen te liggen. De diaken in de gemeente zal meer te maken krijgen met psychische en sociale nood. In vele gevallen zal daarbij ook gebruik gemaakt moeten worden van professionele hulp en zal de diaken zich in zijn ambtelijk werk ook gedwongen voelen om met professionele hulpverleners te overleggen of samen te werken. Een belangrijke taak voor het diaconaat in onze gemeenten is dan ook om ervoor te zorgen dat identiteitsgebonden professionele hulp beschikbaar en bereikbaar is.

Het opzetten van organen voor professionele hulp zal meestal alleen mogelijk zijn in breder verband, classicaal, synodaal of interkerkelijk. Dit vereist samenwerking van diaconieën. Een synode benoemt voor zulke taken (diaconale) deputaatschappen, die 'mandaat' (=opdracht) krijgen ervoor te zorgen dat dit aspect van diaconale zorg gerealiseerd wordt. Voor onze gemeenten zijn dit de deputaatschappen tot Hulpverlening in Bijzondere Noden (BN) en Diaconale en Maatschappelijke Zorg (DMZ).

In deze tijd zal elke diaken daarom ook kennis moeten nemen van hetgeen in bredere kerkelijke vergaderingen en verbanden op diaconaal gebied wordt besproken en besloten.

De diaken op bezoek in de gemeente

Huisbezoek

Huisbezoek – in artikel 23 van de DKO 'de bezoeking' genoemd – behoort volgens genoemd artikel tot 'der ouderlingen ambt'. Huisbezoek is bedoeld om de geestelijke welstand van de gemeenteleden te onderzoeken en de godzalige openbaring van het leven te bevorderen. Bij huisbezoek staat het herderlijke werk sterk op de voorgrond. Daarom is huisbezoek de taak van predikanten en ouderlingen.

In veel van onze gemeenten verzorgen de ouderlingen en diakenen samen de huisbezoeken. De diaken gaat dan mee als 'hulpouderling'. De Dordtse Kerkorde voorziet in deze mogelijkheid in artikel 38, 2e gedeelte, waar staat: 'En waar het getal van de ouderlingen zeer klein is, zullen de diakenen mede tot de kerkenraad mogen genomen worden'. Welk getal hierbij nog als 'zeer klein' aangemerkt mag worden, is niet nader omschreven. Het gaat in dit artikel over nieuw op te richten en kleine kerkenraden. In de praktijk wordt er uitgegaan van de praktische overweging dat het in de meeste gevallen niet goed te doen is om alle huisbezoeken te laten plaats vinden zonder medehulp door de diakenen. De diaken die als 'hulpouderling' meegaat op huisbezoek, heeft in die functie en op dat moment dezelfde bevoegdheid als de ouderling, ook in zaken van leer en regering. Maar deze bevoegdheid heeft hij niet uit kracht van zijn diaconaal ambt, maar uit kracht van de kerkelijke regeling waarbij één van de voornaamste motieven is, dat de heerschappij van zeer weinigen in de kerk zoveel mogelijk geweerd wordt.

De diaken die in de functie van 'hulpouderling' meegaat op huisbezoek, moet dan ook beseffen dat zijn medebevoegdheid een afgeleide bevoegdheid is. Zo moet hij zich bescheiden opstellen en de leiding van het gesprek over de wezenlijke zaken die bij het huisbezoek behoren, overlaten aan de predikant of ouderling.

De diaken kan tijdens een huisbezoek wel vanuit zijn eigen ambtelijke taak ook de dienst der barmhartigheid inbrengen, maar deze inbreng moet apart staan van het wezenlijke doel van het huisbezoek, namelijk het onderzoek naar wat de prediking uitgewerkt heeft in het leven van de betreffende gemeenteleden.

Vanuit zijn eigen ambtelijke taak kan de diaken tijdens het huisbezoek vragen naar materiële noden in een gezin en hij kan ook oproepen om mee te werken aan diaconale taken binnen de gemeente.

Het op zo'n moment toegeven van en praten over hun financiële nood kan voor mensen erg moeilijk liggen. Ouders kunnen in grote nood zitten, maar zij durven er niet over te spreken in het bijzijn van de kinderen. Wanneer u vermoedt dat dit het geval zou kunnen zijn, kunt u als handreiking naar mensen, tijdens het gesprek bijvoorbeeld ook aangeven dat men u mag bellen als er zaken zijn die men wil meedelen maar die niet in de groep besproken kunnen worden.

Samenvattend: Huisbezoek is een taak van predikanten en ouderlingen; alleen als het niet anders kan, kunnen diakenen meegaan op huisbezoek. Een diaken zal tijdens een huisbezoek functioneren als 'hulpouderling' en moet als zodanig zijn plaats kennen, maar tevens kan hij tijdens een huisbezoek als diaken een onderzoek doen naar eventuele nood of juist de gaven van de gemeenteleden inventariseren en tot een diaconale houding stimuleren.

In het geval dat de diakenen niet meegaan op huisbezoek, zouden ze moeten stimuleren dat ook predikanten en ouderlingen erop letten of er diaconale aandachtspunten in een gezin zijn. Tijdens de rapportage van de huisbezoeken zouden ze dan hierover moeten rapporteren. En dat geldt niet alleen voor financiële nood, maar ook voor immateriële noden zoals eenzaamheid of arbeidsongeschiktheid. Dit voorkomt dat gemeenteleden zich door de diaconie in de steek gelaten voelen, nadat ze huisbezoek hebben gehad.

Diaconale bezoeken

Veel gemeenteleden denken dat er bij de diaconie alleen belangstelling is voor materiële nood, maar in onze tijd zijn het vooral de immateriële noden die groot zijn en de aandacht van de diakenen vragen. Los van hun betrokken zijn in de huisbezoeken zoals beschreven in de vorige paragraaf, leggen diakenen ook zelfstandig bezoeken af bij gemeenteleden, daar waar ze denken of weten dat hulp nodig is, hetzij materieel of immaterieel. Het is hun verantwoordelijkheid om zich er ambtelijk vanuit de gemeente van te vergewissen dat er daar waar nood is, voldoende, goede en verantwoorde hulp geboden wordt, hetzij door de diaconie zelf, hetzij door een ander.

Voor de diaken die op diaconaal bezoek gaat, geldt in alle gevallen, dat hij zich moet realiseren dat het gaat om ambtelijk bezoek. Diaconale bemoeienis is ambtelijke bemoeienis, wat wil zeggen in opdracht van en met gezag van Christus.

Bij huisbezoeken, dus ook bij die bezoeken waar over financiële problemen wordt gesproken, moeten Schriftlezing, gebed en 'troostrijke redenen uit het Woord van God' een wezenlijke plaats hebben en mogen niet ontbreken.

Diaconaat is liefdewerk; diaconaal werk en diaconale begeleiding moet vanuit de Heilige Schrift opkomen en moet liefde en bewogenheid met het lot van de naaste uitstralen.

Zeker bij een eerste bezoek, maar ook in gevallen waar tere of juist kwetsieve zaken aan de orde komen, is het van belang dat de diaken niet alleen, maar in gezelschap van een medebroeder het bezoek aflegt. Dit voorkomt dat zijn rapportage als onjuist of onvolledig kan worden aangemerkt en is in lijn met wat in de Bijbel staat in Deuteronomium 19:15: 'Een enig getuige zal tegen niemand opstaan over enige ongerechtigheid of over enige zonde ... op de mond van twee getuigen of op den mond van drie getuigen zal de zaak bestaan'.

Maak als diaconie afspraken of diakenen die alleen op huisbezoek gaan, bij financiële nood een klein bedrag mogen geven zonder dat hierover eerst vergaderd moet worden. Door diakenen een volmacht te geven tot een bescheiden bedrag kan bij onverwachte financiële problemen snel worden gehandeld. Bij een dergelijk onverwachte nood is het van belang dat de diaken globaal de nood inventariseert, dat hij eventueel met een klein bedrag de acute nood lenigt, maar dat hij verder geen andere toezeggingen doet dan dat hij deze zaak eerst verder bespreken zal met zijn medebroeders en dat hij hierop zo spoedig mogelijk terug komt. Probeer bij het inschatten een redelijke termijn in acht te nemen. Zo hoeft voor een vraag of de diaconie over twee maanden kan ondersteunen bij het betalen van reiskosten voor schoolgaande kinderen geen extra vergadering bijeen te worden geroepen. Anders is het als iemand binnen een week uit zijn huis gezet zal worden.

Er zijn ook diaconieën die het beter achten dat in genoemd geval de diaken eerst contact opneemt met de andere broeders alvorens geld te geven. Contact kan tegenwoordig snel gelegd worden via e-mail, telefonisch of persoonlijk.

Als u een afspraak maakt, kom deze dan na; wat voor u een klein probleem lijkt, kan voor de ander erg belangrijk zijn. Kunt u een afspraak niet nakomen, bijvoorbeeld omdat er nog niet over gesproken is, bel dan op en deel dit mee.

De voorbereiding van een bezoek

Zoals hierboven al is opgemerkt, is het doel van huisbezoek het vragen naar de staat van de ziel voor de eeuwigheid, en is het doel van een diaconaal bezoek het in kaart brengen van de aard en de omvang van een probleem waarbij hulp geboden moet worden. Om dat doel te kunnen bereiken, is een goede voorbereiding van het bezoek van groot belang.

- Begin de voorbereiding van een ambtelijk bezoek met gebed. Breng in dit gebed de noden en zorgen van de gemeenteleden die zullen worden bezocht bij de Heere, maar belijdt Hem ook uw eigen opzien en tekorten als ambtsdrager(s).
- Juist in en door het gebed heeft menig ambtsdrager ervaren dat de Heere uit en door wil helpen (soms op wonderlijke wijze) in moeilijke situaties en bij moeilijke bezoeken.
- Ga na of u de achtergronden van de gemeenteleden voldoende kent. Bijvoorbeeld of er uitwonende kinderen zijn, of in de achterliggende tijd ingrijpende dingen in de familie gebeurd zijn en of er bijzondere omstandigheden zijn zoals eerdere diaconale ondersteuning (kijk na in de diaconiemap, zie paragraaf 3.4).
- Stel vervolgens vast wat het doel van uw bezoek is en ga voor u zelf na wat u in het komende bezoek wilt zeggen. Welke onderwerpen gaat u aan de orde stellen?
- Maak eventueel korte aantekeningen op papier, zodat u na afloop van uw bezoek kunt nagaan of u alle onderwerpen hebt besproken.
- Denk na over een te lezen Bijbelgedeelte dat past in de verwachte situatie (zie lijst van Bijbelgedeelten voor speciale situaties).
- Bepaal alvast globaal voor u zelf hoe u zult kunnen nagaan of u uw doel hebt bereikt en tevreden zult kunnen terugzien op het bezoek.

Het gesprek tijdens een bezoek

'Die antwoord geeft, eer hij zal gehoord hebben, dat is hem dwaasheid en schande', staat in Spreuken 18:13. In aansluiting op wat de Spreukendichter lang geleden schreef, moet elk ambtelijk bezoek, dus zowel het periodieke huisbezoek als een individueel pastoraal of diaconaal bezoek, bestaan uit drie elementen, namelijk: a) luisteren, b) spreken en c) handelen.

- Luisteren

Het is zeer belangrijk dat het gesprek plaatsvindt in een goede sfeer. Probeer dus eerst degene(n) met wie u spreekt, op zijn/haar gemak te stellen. Prijs iemand die hulp nodig heeft daarin, dat hij zover is gekomen dat hij tot de erkenning is gekomen dat hij met een probleem zit en daar ook hulp voor wil en durft te zoeken. Als de uitnodiging van het gesprek uitgaat van het gemeentelid, zou u bijvoorbeeld kunnen zeggen: 'Het is goed, dat u hiermee bij mij komt en dat we er eens samen over kunnen praten om te zien of en hoe de diaconie u hierbij kan helpen.'

Ga zelf het gesprek in zonder vooringenomenheid. Beken voor uzelf en zie eerlijk onder ogen dat het ene gemeentelid u meer 'ligt' dan het andere. Pas op dat u uw opstelling niet door uw gevoelens van anti- of sympathie laat bepalen.

Laat het gemeentelid eerst goed uitleggen wat zijn probleem of hulpvraag is en respecteer hem daarbij in zijn mens (= schepsel Gods!) zijn. Dikwijls kan iemand zelf nog niet goed onder woorden brengen wat er eigenlijk aan de hand is. Veelal worden in gesprekken zaken echter duidelijker als u ze vragenderwijs aan de orde stelt. Laat de ander dus zelf al pratende nadenken over zijn moeilijkheden en formuleer ze niet voor hem, want dat laatste scheidt juist afstand. Stel daarom zelf in het begin alleen verhelderende vragen, zowel over de feiten als met name ook over de gevoelens die de persoon daarbij heeft, maar houd uw eigen gedachten nog voor u. Stel vragen, zoals: 'Leg dat nog eens iets duidelijker uit'. 'U vertelt het zo nuchter, maar wat voelt u daar nu bij?' Laat zoveel mogelijk de ander praten en corrigeer of interpreteer nog niet.

Goed en betrokken luisteren is belangrijk voor het tot stand brengen van contact maar ook voor het scheppen van een basis voor een boodschap, passend bij die bepaalde situatie.

De Heere kan u, terwijl u luistert, al gedachten geven om straks op een gepaste wijze het Woord aan de orde te stellen.

Probeer bij het luisteren goed onderscheid te maken tussen de mens als mens en de mens in zijn situatie. Het is een bekende valkuil dat men zich kan laten meesleuren in de golven van de nood van de medemens. Al luisterend kunt u als diaken zich zo vereenzelvigen met de nood van de medemens, dat er geen ruimte meer overblijft voor een boodschap. Dan kan uw gemeentelid aan het eind van het gesprek wel een fijn gevoel hebben overgehouden en u als ambtsdrager misschien ook, maar op deze manier is ambtelijk bezoek beperkt gebleven tot pure medemenselijkheid. Bezoek daarom zoveel mogelijk met twee broeders.

Ambtelijke diaconale hulpverlening is méér. Diaconale hulpverlening dient geplaatst te zijn in het Bijbelse kader van de boodschap van zonde en ellende, barmhartigheid en verlossing. Die notie mag in een ambtelijk bezoek nooit gemist worden. Laat dus een welgemeende betrokkenheid vergezeld gaan van een stuk distantie, afstand. Afstand is wat anders dan afstandelijkheid. Met afstand wordt bedoeld: de zaak bekijken zonder dat je er zelf deel of partij in wordt; afstandelijkheid betekent: niet willen luisteren en niet willen proberen een brug te slaan naar de ander. Maar pas dus altijd op voor voorbarige antwoorden en voor te snel veroordelende antwoorden. Bedenk ook dat in geval er overgegaan wordt tot financiële hulpverlening, het goed is na te gaan hoe er in het verleden gehandeld is in vergelijkbare situaties.

- Spreken

Als het goed is, komt het op een gegeven moment toch tot een uitwisseling van gedachten. Als dat het geval is, dan is er contact. De nood van het lid moet zakelijk en inhoudelijk besproken worden als en voor zover dat op uw terrein en binnen uw mogelijkheden als diaken en als mens ligt. De aanleiding dat u iemand bezoekt, is de nood waarin iemand verkeerd, maar vergeet nooit dat u een boodschap hebt voor de mens in die nood.

U moet altijd voor ogen houden dat uw ambtelijk bezoek en uw ambtelijk gesprek plaatsvinden coram Deo, voor het aangezicht van God. Dit behoedt voor horizontalisme.

Uw ambtelijk spreken zal altijd moeten zijn vanuit het licht van het Evangelie. U komt als ambtsdrager met het Woord. Vergeet daarbij niet dat u zelf ook staat onder het Woord. Houd in het oog dat u ook maar een mens bent tegenover een medemens. Stel u niet boven iemand, maar naast hem of haar. Juist dan komt er ruimte om te spreken vanuit het Woord. Gebruik het Woord als een middel om de situatie te doorgronden en te verwerken.

Soms liggen zaken zo duidelijk dat u met helderheid de weg kunt aanwijzen vanuit het Woord, doch in veel gevallen liggen de zaken veel gecompliceerder. Wees dan uitermate voorzichtig in uw bewoordingen. En, voorzichtigheid is wat anders dan onduidelijkheid!

Probeer vragenderwijze verder te komen en stel, als het moment daarvoor gekomen is, bijvoorbeeld eens een vraag in de zin van: 'Merkt u hierin ook de hand des Heeren op?' of: 'Wat zou de Heere hiermee nu kunnen bedoelen?'

- Handelen

In de loop van een gesprek, meestal aan het eind als er wat verduidelijking van het probleem is gekomen, komt er dikwijls een moment dat er iets van u wordt verwacht of dat u zelf meent nu toch wel iets te moeten doen.

Vooraf in crisissituaties hebben ambtsdragers vaak het gevoel dat ze heel veel dingen moeten doen, maar soms zult u moeten constateren niets voor die ander te kunnen doen, of mogen constateren niets voor die ander te hoeven doen dan alleen aandacht geven.

Soms is een verwijzing naar een deskundige instantie nodig en misschien kunt u helpen die verwijzing tot stand te brengen.

Soms moet u zelf iets ter hand nemen. Pas echter bewust op dat u niet te veel hooi op uw vork neemt of verder wilt springen dan uw polsstok lang is. Bij een mens in nood, vooral als die nood psychisch van aard is, willen we zo graag van alles doen. Het gevaar is echter groot dat we ons in onze overmoed geweldig vertillen aan de zwaarte van de nood.

Het komt voor dat mensen uit een gevoel van machteloosheid of verontwaardiging iets willen oppakken, wat vervolgens helemaal misloopt. Heb er als ambtsdrager oog voor hoe beperkt u bent en denk niet: 'Dat regel ik wel even'.

Laat het bovenstaande u niet demotiveren tot daadwerkelijk handelen, maar heb oog voor uw eigen beperkingen.

Heb ook niet de gedachte en laat u zich ook dat gevoel niet aanpraten dat u in elke voorkomende situatie iets móét doen. Mensen verwachten vaak ten onrechte dingen van ambtsdragers. Bedenk dat men soms wel erg gemakkelijk veronderstelt dat de kerk wel zal kunnen oplossen wat men zelf tot een probleem heeft gemaakt.

Diaconie en financiën

Bewogenheid met de naaste is een wezenskenmerk van de christelijke gemeente. Deze bewogenheid krijgt onder meer gestalte in het diaconaat. Daarbij kunnen in materieel opzicht de volgende zaken worden onderscheiden:

- het inzamelen van de door de gemeente bijeengebrachte gelden;
- het beheer van die gelden;
- een verantwoorde besteding van die gelden.

Hierbij mag het geld geen doel zijn, maar moet het een middel zijn.

Inzamelen

In Zondag 38 van de Heidelbergse Catechismus schrijven de opstellers dat de gemeente, naast het onderhouden van de kerkdienst en de scholen op de rustdag, naarstig moet opgaan tot de gemeente Gods om Zijn Woord te horen, de sacramenten te gebruiken, God de Heere openlijk aan te roepen en de armen christelijke handreiking te doen. De diaconale collecten zijn dus een wezenlijk deel van de eredienst! Ontvangsten en uitgaven voor kerk en diaconie moeten structureel gescheiden plaatsvinden.

Ook in het bevestigingsformulier van ouderlingen en diakenen wordt de gemeente opgeroepen om de diakenen te voorzien met goede middelen tot hulp der armen. De diakenen worden opgeroepen om met getrouwheid en naarstigheid de aalmoezen en goederen te verzamelen en te bewaren.

Tot het getrouw verzamelen van de gelden behoort ook het opwekken van de gemeente om christelijke handreiking te doen.

- *Algemene collecten*

Tijdens de erediensten wordt gecollecteerd voor de diaconie (en voor de kerk). De opbrengsten van de collecten voor de diaconie vormen de 'algemene' middelen. Deze inkomsten zijn bestemd voor de armen en behoeftigen. Om de gemeente te stimuleren tot geven voor diaconale doelen is het van belang dat de diaconie heldere informatie geeft over de noden die er zijn.

- *Doelcollecten*

Naast de algemene collecten kunnen doelcollecten worden gehouden. De opbrengst daarvan is voor een bepaald van tevoren bekendgemaakt doel. De praktijk heeft geleerd dat het noemen van een specifieke bestemming voor de diaconale collecte de gemeente stimuleert tot geven. Als voor de gemeente duidelijk is dat de diaconie de middelen gebruikt voor goede diaconale doelen, wordt de bereidheid om te geven groter.

- *Beheren*

Voor een zorgvuldig beheer van de financiën van de diaconie stelt de diaconie een penningmeester aan die de financiële zaken beheert. De penningmeester voert een financiële administratie die zo is opgezet, dat het mogelijk is dat deze gecontroleerd kan worden. Bij het administreren van giften en ondersteuning aan particuliere personen is het van belang dat de naam van de steunvragers niet herkenbaar in de stukken staat.

Jaarlijks aan het begin van een nieuw jaar stelt de penningmeester een financieel verslag over het afgelopen jaar op. De jaarstukken worden voordat ze aan de leden worden gepresenteerd, gecontroleerd door een controlecommissie. In verband met mogelijke herkenning van steunvragers is het aan te bevelen dat deze commissie bestaat uit leden van de kerkenraad.

Het is aan te bevelen om in het najaar voor het volgende jaar een begroting te maken die door de kerkenraad wordt goedgekeurd.

Een begroting is een raming, een vooraf gemaakte schatting van inkomsten en uitgaven voor de komende periode. Een begroting is geen wet waar men zich aan houden moet, maar een hulpmiddel om zich beter bewust te worden dat het mogelijk anders gaat dan men dacht. Van een begroting kan dan ook te allen tijde op bepaalde punten, als de nood daartoe dringt, worden afgeweken. Door te werken met een begroting krijgt men als diaconie vooraf inzicht in de financiële ruimte voor het opzetten van nieuwe activiteiten, het steunen van diaconale instellingen en dergelijke, maar ook krijgt men tijdens de lopende periode inzicht, op welke punten het beleid bijstelling behoeft.

Ook kan aan de hand van de begroting een collecterooster worden opgesteld. Zo kan bijvoorbeeld worden bepaald, althans ingeschat, hoeveel ruimte er is om de algemene diaconale collecten voor een bepaald doel te bestemmen.

- *Jaarstukken*

Elk jaar behoort de diaconie een duidelijk verslag te geven van de financiële situatie. Dit verslag kan bestaan uit een aantal elementen, zoals een overzicht van inkomsten en uitgaven, een balans en een begroting.

Het is aan te bevelen om naar de gemeenteleden toe niet alleen cijfers te publiceren, maar ook een toelichting bij de gepubliceerde cijfers te geven. Het is voor een gemeente belangrijk om ook iets te horen over de achtergronden van het gevoerde beleid. Transparantie en een goede uitleg bevorderen de betrokkenheid van de gemeente. Leg daarom in het verslag bijvoorbeeld uit waarom men de reserves in de komende jaren wil verhogen of verminderen en licht toe waarom bijdragen aan bepaalde instellingen hoger zijn dan aan andere, of waarom een instelling die altijd werd gesteund van de lijst is gehaald. Vertrouwelijke gegevens mogen uiteraard nooit openbaar gemaakt worden.

- *Diaconale reserves*

Reeds in paragraaf 10.1 is vastgesteld dat de opbrengsten van de diaconale inzameling bedoeld zijn voor het vanuit de christelijke gemeente zorgend en dienend bezig zijn en omgaan met diegenen die hulp behoeven. De diaconale inzameling is niet bedoeld om gereserveerd te worden.

Verskil in inzicht maakt dat het een veel besproken onderwerp is, ook tijdens ledenvergaderingen. De vraag die steeds wordt gesteld is, hoe groot het vermogen, de reservering van de diaconie mag of moet zijn. Zo kan het gebeuren dat het ene gemeentelid erop wijst dat de diaconale inkomsten gegeven worden voor armen en behoeftigen en dat daarom alles wat binnen komt ook direct weer uitgegeven moet worden. Er is actuele nood 'genoeg' in de wereld. Een ander gemeentelid stelt hier tegenover dat diakenen zullen uitdelen met onderscheidingsgave en voorzichtigheid (bevestigingsformulier) en stelt voor om vooral voorzichtig te zijn met uitgeven, omdat men vandaag niet kan voorzien wat zich morgen als nood aandient.

Omdat in beide standpunten waardevolle elementen zitten, is het van belang om weloverwogen de goede elementen uit beide stellingen samen te voegen en op grond daarvan een beleid vast te stellen (zie hoofdstuk 11). Een vaste regel voor de diaconale reserves is moeilijk te geven, omdat dit mede bepaald wordt door de samenstelling van de gemeente (jong/oud, rijk/arm, veel of weinig bijstandsgesinnen, veel of weinig niet verzekerden).

Een hulpmiddel om toch tot een weloverwogen hoogte van het vermogen van de diaconie te komen, is het beoordelen van de uitgaven van de diaconie over de achterliggende drie tot vijf jaar en op basis van deze uitgaven een gewenste reserve vast te stellen. Bij de weging dienen de factoren

meegenomen te worden die zijn genoemd. Ervaring leert dat een grotere reserve dan dit gemiddelde vrijwel niet noodzakelijk is.

Diaconaal geld moet altijd kunnen worden 'uitgedeeld naar dat elk van node heeft' (Handelingen 4:35 en bevestigingsformulier diakenen). Dit blijft in principe ook gelden voor geld, dat tegen rente is uitgeleend aan de eigen kerk. De kerkenraad zal bij het lenen van geld van de diaconie dit in zijn overwegingen moeten betrekken.

Uitdelen

Het behoort tot de taak van de diakenen om de ingezamelde gaven te besteden. Daarbij hebben ze steeds opnieuw twee beslissingen te nemen. In de eerste plaats moet worden vastgesteld welke personen of instanties steun behoeven. In de tweede plaats met welk bedrag (of op welke wijze) ondersteund moet worden. Om dat besluit weloverwogen te kunnen nemen, is het goed een aantal richtlijnen te hebben.

De diaconale verantwoordelijkheid geldt allereerst voor de eigen gemeente. Als hieraan voldaan kan worden, geldt vervolgens de verantwoordelijkheid voor instellingen die uitgaan van of gedragen worden door het geheel van onze gemeenten. Is er naast deze verantwoordelijkheden ruimte voor het steunen van andere instellingen, dan is het aan te bevelen instellingen te steunen die voldoen aan toetsbare criteria.

- *Ondersteuning van gemeenteleden*

De diaconale verantwoordelijkheid geldt allereerst voor de eigen gemeente.

Aan wie moet ondersteuning geboden worden? Het is van belang om vooraf binnen diaconie en kerkenraad afspraken te maken; door het vaststellen van richtlijnen wordt voorkomen dat steun persoonsafhankelijk wordt of op willekeur is gebaseerd.

Overwegingen bij ondersteuning aan gemeenteleden zijn:

- Het is onze opdracht om onze naaste met mildheid en liefde te geven of te lenen, voldoende voor wat hem ontbreekt (Exodus 23:11, Deuteronomium 15: 7-11, Mattheüs 25:40).
- Financiële nood kan het 'welzijn' van de naaste en zijn verhouding tot de Heere negatief beïnvloeden.
- Het is raadzaam om onderscheid te maken tussen financiële problemen van incidentele of van structurele aard.
- Hoe wordt de financiële nood als nood ervaren? Dit kan erg verschillend zijn.
- Betrek in de afwegingen de eigen verantwoordelijkheid van de betrokkene en van zijn eventuele familie naast die van de diaconie.
- Streef naar een goede balans tussen zorgvuldigheid, verantwoordelijkheid en mildheid.
- Hoeveel financiële ondersteuning moet er gegeven worden?

Voor het kunnen vaststellen van de omvang en ernst van de financiële nood is het noodzakelijk dat diakenen inzicht krijgen in de financiële positie van de betrokken hulpvrager. Daarbij mogen zij openheid van de hulpvrager verwachten en kunnen zij naar alle noodzakelijke financiële informatie vragen.

Hoe ver een diaken doorvraagt zal afhangen van de aard van het probleem, de openheid van de hulpvrager en de relatie tussen hulpvrager en diaken. Hij zal in elk geval doorvragen tot hij voor zichzelf voldoende duidelijkheid heeft verkregen, om een verantwoord hulpaanbod te kunnen doen.

Het is verstandig afspraken te maken over de grenzen van het financiële mandaat van de diakenen. Mag een diaken in een geval van acute nood zonder ruggespraak alvast enig geld geven en tot welk bedrag?

Stel zorgvuldig vast of er behoefte is aan eenmalige hulp of dat er structurele ondersteuning nodig is. Zorg voordat er structureel ondersteuning wordt gegeven dat er inzicht is of betrokkenen zelf in staat zijn om hun inkomen te vergroten of dat dit met hulp mogelijk is en of op andere wijze kan worden voorkomen dat betrokkenen afhankelijk worden van de steun van de diaconie. Om de hoogte van diaconale steun vast te stellen kunnen de normen van het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (NIBUD) als handreiking dienen (voor gegevens zie hoofdstuk 18).

Het beleid van de diaconie dient er ook op gericht te zijn om financiële problemen te voorkómen. Het kan in vele gevallen ontoereikend zijn om gemeenteleden die in financiële problemen verkeren alleen van geld of andere middelen te voorzien. Vanzelfsprekend moet daar waar nood is, ondersteuning geboden worden, maar het komt nogal eens voor dat het bestedingsgedrag van mensen niet of niet meer overeenkomt met het besteedbare budget. In die gevallen moet de diaken ook aandacht besteden aan budgettering en uitgavenpatroon en moet hij de mensen ook leren met geld om te gaan. Hij kan dit op allerlei wijzen doen, bijvoorbeeld door het (helpen) budgetteren, het opstellen van een jaarbegroting, het doorlichten van de uitgaven enz. De diaconale ondersteuning dient er op gericht te zijn om de betrokkene(n) zo snel mogelijk weer financieel onafhankelijk te laten zijn.

Diaconaat

De dienst van de barmhartigheid is een taak waarvoor de gemeente in haar geheel verantwoordelijk is. De gemeente wordt vanuit het Woord van God geroepen tot dienen. De diakenen hebben tot taak aan dit geheel leiding te geven en daarin voor te gaan.

Hoe krijgt het diaconaat nu gestalte? In principe wordt iedere Nederlander, die niet over de middelen beschikt om in de noodzakelijke kosten van bestaan te voorzien, door de burgerlijke overheid bijstand verleent. De aard van de diaconale hulpverlening is daardoor heel anders dan vroeger. Er zijn echter altijd nog gevallen van schrijnende nood, waar financiële hulp geboden moet worden. Een goede begeleiding is in dergelijke gevallen een eerste vereiste. Voor bijstand van diaconale aard moet men dus in eerste instantie contact opnemen met een diaken.

Hierbij een uitleg over de diaconie:

- diaconaat vanuit de Bijbel
- diaconaat tijdens de eredienst
- diaconaat in onze gemeente

Diaconaat vanuit de Bijbel:

Waar komt diaconaat vandaan? Wat betekent het woord diaconie nu eigenlijk? Het komt van het Griekse woord diaconea.

Oorspronkelijk betekende diaconia in het Grieks:

- dienen
- het bedienen aan tafel
- dienst en hulpverlening aan een ander
- het voorzien in de levensbehoefte van een ander

Het accent bij dit woord ligt in het gegeven dat het gericht is op de persoon van de ander. Diaconie komt zowel voor in het Oude Testament als in het Nieuwe Testament. In het Oude Testament kennen we ook al diaconie. Echter zien we dit dan uitgedrukt in:

verbindt jongeren

- gerechtigheid
- barmhartigheid

Op een zelfde wijze maakt het volk Israël kennis met de barmhartigheid en de gerechtigheid van God. Letterlijk betekent barmhartig 'bij de armen zijn met je hart'. Dat mag van God gezegd worden.

- Weduwen
- Wezen
- Vreemdelingen
- Armen

Allen worden ze telkens weer genoemd als mensen die de aandacht krijgen van God. Diaconie voor de naaste van veraf, de vreemdeling, de asielzoeker is ook in het Oude Testament al aan de orde. Diaconaat als woord komen we pas tegen in het Nieuwe Testament. Echter de zaak van het diaconaat is in het Oude Testament al wel volop aanwezig. De liefdevolle zorg blijkt uit Gods barmhartigheid en gerechtigheid. De geboden krijgen kleur in het zorgvuldig omgaan met mensen aan de rand van de samenleving.

Het ambt van diaken vanaf het Nieuwe Testament.

In Handelingen 6 lezen we voor het eerst over diakenen. Waarom en waarvoor werden er door de apostelen, diakenen aangesteld? Het bleek nodig om voor de maaltijdvoorziening mensen aan te stellen. De apostelen hadden hun handen vol aan de verkondiging van het evangelie. De gemeente werd groter en groter! Een goede orde en organisatie zijn dan van belang. De kinderen werden over het hoofd gezien, de weduwen hadden tekort aan eten. Daarbij was de verdeling van goederen en eten onder armen destijds niet eerlijk verdeeld. Al met al voor de apostelen redenen te over om diakenen aan te stellen. Er wordt door de apostelen een duidelijke profielschets gegeven. Het gaat dus niet om enkele zakelijk ingestelde mensen die minder zouden zijn dan de apostelen. Nee, het gaat om zeven mannen die de HEERE vrezen en dienen en van Hem kunnen getuigen. Die het werk als diaken zullen gaan doen vanuit de liefde tot God. Het is bij de taak van diaken belangrijk dat mensen op hem kunnen bouwen. Het gaat namelijk om de zorg van een menswaardig bestaan. Onderscheiden, prioriteiten stellen en concrete stappen zetten zijn belangrijke aspecten voor het werk van een diaken.

Diaconale huisbezoeken:

Tijdens deze gesprekken kunnen allerlei zaken aan de orde komen:

- geven van informatie over bepaalde sociale voorzieningen
- informatie over het diaconale werk van de gemeente
- op het spoor komen van noden en knelpunten
- het zoeken naar gaven en talenten van andere gemeenteleden
- het werven van vrijwilligers

Voor het diaconaat in deze tijd liggen er ook opdrachten op het gebied van de mantelzorg, het overleg met de overheid inzake extra ondersteuning van de minima en het opzetten van nieuwe initiatieven voor groepen in de samenleving die zich onvoldoende gesteund weten vanuit het reguliere hulpverleningswerk.